

Prava deteta su ljudska prava

Svi pojmovi upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu u ovom tekstu odnose se podjednako na lica muškog i ženskog roda.

Vodič za čitanje i primenu Opšteg komentara Komiteta za prava deteta br. 12: Pravo deteta da bude saslušano



Opšti komentar br. 12 objašnjava član 12 Konvencije o pravima deteta – pravo svakog deteta da slobodno izrazi svoje mišljenje o svim pitanjima koja ga se tiču i da se tom mišljenju posveti dužna pažnja.

Ovo je jedan od četiri opšta principa Konvencije i jedan od njenih najuticajnijih dokumenata. Njegov značaj nije samo u tome što tumači član 12, već i u tome što pokazuje kako se pravo

deteta da bude saslušano primenjuje u porodici, školi, zdravstvenoj zaštiti, pravosuđu, socijalnoj zaštiti, migracijama, humanitarnim krizama i svim drugim oblastima koje utiču na život deteta.

Opšti komentar nije namenjen samo pravnicima. Namenjen je svima koji donose odluke koje utiču na decu.

Kako je organizovan?

I. Uvod

Objašnjava zašto je pravo deteta da bude saslušano jedno od osnovnih načela Konvencije i zašto ono menja tradicionalni pogled na dete kao pasivnog primaoca zaštite.

II. Ciljevi

Predstavlja svrhu Opšteg komentara i objašnjava šta države treba da urade kako bi član 12 zaista zaživeo u praksi.

III. Pravo deteta da bude saslušano

Ovo je najobimniji i najvažniji deo dokumenta.

Obuhvata četiri celine.

Prvo, detaljno tumači svaku reč člana 12 Konvencije.

Drugo, objašnjava kako se pravo deteta ostvaruje u sudskim i upravnim postupcima.

Treće, utvrđuje obaveze država u primeni ovog prava.

Četvrto, pokazuje kako se pravo deteta da bude saslušano primenjuje u različitim oblastima života.

To poglavlje obuhvata:

- porodicu;
- alternativnu brigu o deci;
- zdravstvenu zaštitu;
- obrazovanje i školu;
- igru, sport i kulturne aktivnosti;
- rad;
- situacije nasilja;
- preventivne politike;
- migracije i azil;
- vanredne situacije;
- nacionalni i međunarodni nivo.

IV. Osnovni zahtevi za kvalitetnu participaciju dece

Predstavlja devet međunarodnih standarda koje svaki proces učešća dece treba da ispuni kako bi bio bezbedan, smislen i u skladu sa pravima deteta.

Ovi standardi danas predstavljaju osnovu gotovo svih međunarodnih smernica o participaciji dece.

V. Zaključak

Podseća da pravo deteta da bude saslušano nije dobra praksa niti izraz dobre volje odraslih.

To je međunarodno priznato ljudsko pravo i pravna obaveza država.

Kako koristiti ovaj Opšti komentar?

Ovaj dokument nije namenjen čitanju od početka do kraja.

Može se koristiti kao praktičan vodič. U zavisnosti od oblasti rada, čitalac može neposredno da koristi poglavlja koja se odnose na konkretnu situaciju – na primer, porodične odnose, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, pravosuđe ili socijalnu zaštitu.

Posebno se preporučuje da se ovaj Opšti komentar čita zajedno sa:

- **Konvencijom o pravima deteta**, posebno članom 12;
- **Opštim komentarom br. 1** o ciljevima obrazovanja;
- drugim Opštim komentarima Komiteta koji razrađuju pojedina prava deteta

**Ovaj materijal objavljen je uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za njegovu sadržinu odgovoran je isključivo Užički centar za prava deteta i on nužno ne odražava zvanične stavove Evropske unije.*

Svi pojmovi upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu u ovom tekstu odnose se podjednako na lica muškog i ženskog roda.